

Teismo praktikos rinkinys

Byla T-704/14

**Marine Harvest ASA
prieš
Europos Komisiją**

„Konkurencija – Koncentracija – Sprendimas, kuriuo paskirta bauda už koncentracijos įgyvendinimą prieš pranešant apie ją ir prieš gaunant leidimą dėl jos – Reglamento (EB) Nr. 139/2004 4 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1 ir 2 dalys ir 14 straipsnis – Aplaidumas – Principas *ne bis in idem* – Pažeidimo sunkumas – Baudos dydis“

Santrauka – 2017 m. spalio 26 d. Bendrojo Teismo (penktoji kolegija) sprendimas

1. Įmonių koncentracija — Komisijos tyrimas — Pareiga sustabdyti koncentracijos įgyvendinimą — Leidžianti nukrypti nuostata viešo siūlymo pirkti akcijas pateikimo atveju — Apimtis — Tikslinės įmonės kontrolės įgijimas sudarius vieną privatų įgijimo sandorį, po kurio buvo paskelbtas privalomas viešas siūlymas pirkti akcijas — Vienos koncentracijos nebuvimas — Minėtos leidžiančios nukrypti nuostatos netaikymas

(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 ir 2 dalys; Komisijos pranešimo 2009/C 43/09 44 punktą)

2. Įmonių koncentracija — Sąvoka — Išimtinė faktinė kontrolė — Mažumos akcininko įgyvendinama kontrolė — Vertinimo kriterijai — Teisės, suteikiančios galimybę daryti lemiamą įtaką įmonės veiklai — Faktinio minėtų teisių įgyvendinimo nebuvimas — Nereikšmingumas

(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 3 straipsnio 1 ir 2 dalys)

3. Įmonių koncentracija — Komisijos tyrimas — Pareiga sustabdyti koncentracijos įgyvendinimą — Leidžianti nukrypti nuostata tuo atveju, kai kontrolė įgyjama keliems pardavėjams sudarius eilę sandorių dėl vertybinių popierių — Apimtis

(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 ir 2 dalys)

4. Europos Sąjungos teisė — Sąvokos — Aiškinimas — Nuoroda į nacionalinę teisę — Nepriimtinumai
5. Įmonių koncentracija — Komisijos tyrimas — Pareiga sustabdyti koncentracijos įgyvendinimą — Nukrypimas gavus motyvuotą prašymą — Nagrinėjamų interesų palyginimas

(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 3 dalis)

6. Konkurencija — Sąjungos taisyklės — Pažeidimai — Padarymas sąmoningai arba dėl aplaidumo — Sąvoka

(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnis ir 14 straipsnio 2 dalis)

7. Įmonių koncentracija — Pranešimas — Pareiga — Pažeidimas — Pasekmės — Atitinkamų draudimų savaiminis pažeidimas — Sankcijos
(Reglamento Nr. 139/2004 4 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 14 straipsnio 2 dalies a ir b punktai)
8. Konkurencija — Baudos — Komisijos sprendimas, kuriuo skiriamos kelios sankcijos už tas pačias veikas — Principo „ne bis in idem“ netaikymas
(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 14 straipsnio 2 dalis)
9. Konkurencija — Baudos — Komisijos sprendimas, kuriuo skiriamos kelios sankcijos už tas pačias veikas — Principai, taikomi tuo atveju, kai vienu metu padaryti keli pažeidimai — Pažeidimas — Nebuvimas
(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 14 straipsnio 2 dalis)
10. Europos Sąjungos teisė — Bendrieji teisės principai — Bausmių teisėtumo principas — Apimtis
(Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 1 dalis; Tarybos reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnis ir 14 straipsnio 2 dalis)
11. Konkurencija — Baudos — Vienodo požiūrio principas — Sankcijos kitam ūkio subjektui nebuvimo pasekmės
12. Įmonių koncentracija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Gairių nebuvimas — Pareiga motyvuoti sprendimą skirti baudą — Apimtis
(SESV 296 straipsnio antra pastraipa; Tarybos reglamento Nr. 139/2004 14 straipsnis)
13. Įmonių koncentracija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimo sunkumas — Vertinimo kriterijai
(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 4 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 14 straipsnio 2 dalies a ir b punktai)
14. Įmonių koncentracija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimo sunkumas — Vertinimo kriterijai — Atsižvelgimas į kylančias dideles abejones dėl koncentracijos suderinamumo su vidaus rinka — Leistinumumas
(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 4 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 14 straipsnio 2 dalies a ir b punktai)
15. Įmonių koncentracija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Komisijos diskrecija — Atsižvelgimas į precedentus, susijusius su kitomis bendrovėmis — Leistinumumas
(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 4 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 14 straipsnio 2 dalies a ir b punktai)
16. Įmonių koncentracija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Kriterijai — Pažeidimo trukmė — Komisijos diskrecija
(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalis ir 14 straipsnio 2 dalies b punktas)

17. *Įmonių koncentracija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Proporcingumo principo paisymas — Apimtis*

(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 14 straipsnis)

18. *Įmonių koncentracija — Baudos — Dydis — Nustatymas — Teisminė kontrolė — Neribota Sąjungos teismo jurisdikcija — Apimtis*

(Tarybos reglamento Nr. 139/2004 16 straipsnis)

1. Remiantis Reglamento Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 7 straipsnio 1 dalimi, Bendrijos masto koncentracija neturi būti vykdoma iki pranešimo apie ją arba iki paskelbimo Komisijos sprendimu, kad ji suderinama su vidaus rinka. Vis dėlto šio reglamento 7 straipsnio 2 dalyje numatytos dvi šios pareigos sustabdyti koncentracijos įgyvendinimą išimtys: viena susijusi su viešu siūlymu pirkti akcijas arba jomis keistis, o kita – su eile sandorių dėl vertybinių popierių.

Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 2 dalyje numatyto pirmu atveju šio straipsnio 1 dalyje neužkertamas kelias skelbti viešą siūlymą pirkti akcijas ar jomis keistis, jeigu apie koncentraciją nedelsiant pranešama ir jeigu įgijėjas nepasinaudoja savo balsavimo teise dar negavęs koncentracijos leidimo. Todėl, remiantis tos nuostatos formuluote, šis pirmas atvejis netaikomas, kai įmonės kontrolė įgyjama sudarius vieną privatų įgijimo sandorį, net jeigu po to buvo pateiktas privalomas viešas siūlymas pirkti akcijas.

Taip pat negalima daryti išvados, kad toks privatus įgijimo sandoris ir paskesnis viešas siūlymas pirkti akcijas yra „vienos koncentracijos“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 139/2004 20 konstatuojamosios dalies trečią sakinį ir Suvestinio pranešimo dėl Komisijos jurisdikcijos pagal Reglamentą Nr. 139/2004 44 punktą, etapai. Žinoma, atskiros įmonės kontrolės įgijimas sudarant kelis teisinius sandorius, kuriuos sieja sąlyginis ryšys, gali būti viena koncentracija. Vis dėlto, kai tikslinės įmonės kontrolė įgyjama sudarant vieną privatų sandorį prieš paskelbiant viešą siūlymą pirkti akcijas, paskesni kontrolės įgijimo sandoriai, kuriais įgijėjas gauna papildomas tikslinės įmonės akcijas, nėra reikšmingi siekiant įgyti kontrolę, taigi įgyvendinti koncentraciją.

Be to, jei kontrolės įgijimas vienu privačiu sandoriu ir paskesnis privalomo viešo siūlymo pateikimas būtų viena koncentracija, tai reikštų, kad per koncentracijas, kuriose dalyvauja valstybėse narėse esančios biržoje kotiruojamos bendrovės, privačiam kontrolę suteikiančių vertybinių popierių įsigijimui visada būtų taikoma Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis, nes įgyvendinant tokį privatų įgijimą visada egzistuoja pareiga pateikti viešą siūlymą pirkti akcijas. Dėl to Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 2 dalyje numatytos išimties taikymo sritis būtų pernelyg išplėsta.

Todėl vienos koncentracijos sąvoka nėra skirta taikyti tokiu atveju, kai išimtinė faktinė vienos tikslinės bendrovės kontrolė įgyjama iš vieno pardavėjo sudarant vienintelį pirmą privatų sandorį, net jei paskui paskelbiamas privalomas viešas siūlymas.

(žr. 48, 66, 68, 72, 108, 109, 128, 186, 229 punktus)

2. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 51–59 punktus)

3. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 74–82 punktus)

4. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 161 punktą)

5. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 215–223 punktus)

6. Pagal Reglamento Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 14 straipsnio 2 dalį Komisija gali skirti baudas tik už tuos šio reglamento 7 straipsnio pažeidimus, kurie padaryti „tyčia arba dėl aplaidumo“. Ši sąlyga įvykdoma, jeigu atitinkama įmonė negali nežinoti apie antikonkurencinį savo elgesio pobūdį, nesvarbu, ar ji žinojo, kad pažeidžia konkurencijos taisykles.

Tai, kad atitinkama įmonė teisiškai klaidingai kvalifikavo savo elgesį, kuriuo grindžiamas pažeidimo konstatavimas, negali būti pagrindas atleisti nuo baudos skyrimo, jeigu ji negalėjo nežinoti apie antikonkurencinį šio elgesio pobūdį.

Tokiomis aplinkybėmis atitinkama įmonė veikia aplaidžiai pateikdama Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 2 dalies aiškinimą, kuris neatitinka nei šios nuostatos formuluotės, nei Komisijos sprendimų praktikos ar Sąjungos teismų jurisprudencijos ir kuris neatitinka to, ką konstatavo Komisija, nepaisant to, kad ji tai padarė savo *obiter dictum*, ankstesniame sprendime, apie kurį pranešimas visomis oficialiomis kalbomis buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, prieš tai nesusisiekdama su Komisija, kad patikrintų, ar jos aiškinimas yra teisingas. Taip elgdamasi atitinkama įmonė veikia prisiimdama riziką ir ji negali pagrįstai remtis tariamai „pagrįstu“ savo aiškinimo pobūdžiu.

Be to, įmonė negali išvengti baudos, jei konkurencijos taisyklių pažeidimas padarytas įmonei suklydus dėl savo veiksmų teisėtumo ir tai susiję su advokato teisinės nuomonės turiniu.

Vertindama aplaidumą Komisija taip pat turi teisę atsižvelgti į tai, kad atitinkama bendrovė yra didelė Europos bendrovė, kuri turi didelę patirtį koncentracijų kontrolės ir pranešimo Komisijai bei nacionalinėms konkurencijos institucijoms procedūrų srityje ir kuriai už ankstyvą koncentracijos įgyvendinimą jau buvo skirta bauda, nors ir nacionaliniu lygmeniu. Tokioje situacijoje iš atitinkamos bendrovės reikia tikėtis didelio rūpestingumo.

(žr. 236–238, 255, 257–259 punktus)

7. Jeigu įmonė pažeidžia Reglamento Nr. 139/2004 4 straipsnio 1 dalyje numatytą su įmonių koncentracijos kontrole susijusią pareigą pranešti apie koncentraciją prieš ją įgyvendinant, savaime pažeidžiamas atitinkamas draudimas įgyvendinti koncentraciją prieš pranešant apie ją, numatytas šio reglamento 7 straipsnio 1 dalies pirmuoju atveju. Ji kartu pažeidžia Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalies antruoju atveju numatytą draudimą įgyvendinti koncentraciją dar negavus leidimo, nes koncentracija, apie kurią nebuvo pranešta, negali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka.

Kiek tai susiję su numatytomis sankcijomis, Reglamento Nr. 139/2004 4 straipsnyje numatytos pareigos pažeidimas ir šio reglamento 7 straipsnio 1 dalies antruoju atveju numatyto draudimo pažeidimas yra minimi to paties reglamento 14 straipsnio 2 dalyje, o tai reiškia, kad baudų už šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies pažeidimus dydis nuo šiol yra toks pat ir atitinka galimybę skirti baudas, kurių dydis – iki 10 % atitinkamų įmonių visos apyvartos.

(žr. 300, 301, 303 punktus)

8. Procedūrose dėl baudų skyrimo pagal konkurencijos teisę turi būti laikomasi principo *ne bis in idem*. Šis principas draudžia konkurencijos srityje pakartotinai skirti sankciją įmonei ar ją persekioti dėl antikonkurencinių veiksmų, dėl kurių ankstesniu nebeskundžiamu sprendimu jai skirta sankcija arba kurių atžvilgiu ji pripažinta neatsakinga.

Minėtu principu, kurio taikymas priklauso nuo trijų sąlygų (tos pačios faktinės aplinkybės, tas pats pažeidėjas ir tas pats saugomas teisinis interesas), draudžiama dar kartą „persekioti“ įmonę ir iš naujo „skirti jai sankciją“. Vis dėlto šie draudimai suponuoja, kad atitinkama įmonė buvo nubausta arba pripažinta neatsakinga ankstesniu nebeskundžiamu sprendimu.

Vadinasi, principas *ne bis in idem* netaikomas situacijoje, kai Komisija vienu sprendimu skiria kelias sankcijas, net jeigu šios sankcijos skiriamos už tas pačias veikas.

(žr. 307–309, 315, 319, 344 punktus)

9. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 344, 348–374 punktus)

10. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 377–394 punktus)

11. Vien aplinkybės, kad Komisija neskyrė baudos konkurencijos taisyklės pažeidusiam asmeniui, nepakanka, kad nebūtų skirta bauda tokį pat pažeidimą padariusiam asmeniui. Be to, įmonė, savo elgesiu pažeidusi konkurencijos taisyklės, negali išvengti sankcijos dėl to, kad kitiems ūkio subjektams nebuvo paskirta bauda, kai dėl šių ūkio subjektų situacijos nebuvo kreiptasi į Sąjungos teismą.

Be to, vienodo požiūrio principu įmonės, kuriai ankstesniu sprendimu už to paties pobūdžio elgesį nebuvo skirta bauda, atžvilgiu iš esmės gali remtis tik tie ūkio subjektai, kurie negalėjo atsižvelgti į ankstesniame sprendime pateiktus paaiškinimus, kad išvengtų konkurencijos taisyklių pažeidimo, nes šis sprendimas buvo priimtas tada, kai pažeidimas jau buvo padarytas.

(žr. 398, 407 punktus)

12. Kalbant apie baudas, skiriamas pagal Reglamento Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 14 straipsnį, pažymėtina, kad to paties straipsnio 3 dalyje numatyta, jog nustatant baudos dydį turi būti atsižvelgta į pažeidimo pobūdį, dydį ir trukmę. Kadangi Komisija nėra priėmusi gairių, kuriose būtų paskelbtas apskaičiavimo metodas, kuriuo ji privalo vadovautis nustatydamą baudų dydį pagal minėtą 14 straipsnį, Komisijos analizės pagrindas turi būti šio straipsnio 3 dalis.

Be to, tam, kad įvykdytų SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje numatytą pareigą motyvuoti, Komisija privalo aiškiai ir vienareikšmiškai sprendime, kuriuo skiriama bauda, atskleisti elementus, į kuriuos ji atsižvelgė nustatydamą baudos dydį. Vis dėlto nesant gairių, apibrėžiančių šių baudų dydžio apskaičiavimo metodą, Komisija neprivalo absoliučia ar procentine išraiška įvertinti baudos bazinio dydžio ir galimų sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių.

(žr. 447, 449, 450, 455 punktus)

13. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 468–477 punktus)

14. Nustatant baudos, skiriamos už Reglamento Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 4 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies pažeidimus, dydį vertinant pažeidimo sunkumą gali būti atsižvelgta vien į tai, kad gali kilti konkurencijai žalingų pasekmių, nes iš pradžių numatyta forma įgyvendinta koncentracija, kuriai Komisija nedavė leidimo, kėlė didelių abejonų dėl jos suderinamumo su vidaus rinka, net jei Komisija neįrodo pagrįstos tikimybės, kad toks poveikis yra.

Žinoma, jeigu žalingų pasekmių konkurencijai buvimas dėl konkurencijos įgyvendinimo iš pradžių numatyta forma, kuriai Komisija nedavė leidimo, gali būti įrodytas, pažeidimas gali būti sunkesnis už pažeidimą, priskiriamą „tarpinei situacijai“. Ši išvada nepaneigia, kad tai, jog negalima atmesti žalingų pasekmių konkurencijai, gali nulemti didesnę pažeidimo sunkumą nei ankstyvas jokių konkurencijos problemų nekeliančios koncentracijos įgyvendinimas.

Iš tiesų būtų netinkama vienodai vertinti ankstyvą koncentracijų, keliančių didelių abejonų dėl jų suderinamumo su vidaus rinka, įgyvendinimą ir ankstyvą jokių konkurencijos problemų nekeliančių koncentracijų įgyvendinimą. Kalbant apie koncentracijas, kurios kelia didelių abejonų dėl jų suderinamumo su vidaus rinka, galimos grėsmės konkurencijai, susijusios su ankstyvu įgyvendinimu, nėra tos pačios, kaip kalbant apie koncentracijas, kurios nekelia konkurencijos problemų.

Dėl to, kad koncentracijos suderinamumas su vidaus rinka kelia didelių abejonų, ankstyvas šios koncentracijos įgyvendinimas sukelia sunkesnių pasekmių nei koncentracijos, kuri nekelia konkurencijos problemų, ankstyvas įgyvendinimas, nebent, nepaisant to, kad koncentracija kelia tokių didelių abejonų, konkrečiu atveju galima atmesti, kad jos įgyvendinimas iš pradžių numatyta forma, kuriai Komisija nedavė leidimo, galėjo sukelti žalingų pasekmių konkurencijai.

(žr. 497, 499, 500, 523, 524 punktus)

15. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 543–547 punktus)

16. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 554–577 punktus)

17. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 580, 582–587, 592–608 punktus)

18. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 581 punktą)